

Տարեկան գինն է . . . 100 դր
Սեզոնային " . . . 70 " "
Կեսամյակային " . . . 40 " "
Մէկ ծանուցումը տարին 3 դրու է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին
չեւ 16 ին կը սկսին :

Դուրս երթալիս լրագրողներուն համար
ծախքը անոնցն զրոյն է :
Լրագրողը վերադարձաւ Զամբակ կամ որ
եւ ինչ գրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղարկուի . եւ ամեն ժամանակ ծախ-
քը խրախուսելու զրոյն է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Եւրոպայէն եկած վերջին լուրերը նոր բան մը չեն ծանուցանիր բանակցութեանց նիւթ եղած քաղաքական խնդիրներուն վեճակին վրայօր :

Յուրիսի դեսպանաժողովն այսօր վաղը դոյզնու վայ է Վաղարշի եւ Եւստրիոյ մէջ եղած հաշտութեան գաղափարները միայն ստորագրելով : Իսկ Խաղաղայի դեսպանացի խնդրոյն որոշումը մեծ տերութեանց ժողովին պիտի յանձնարին : Եւստրիոյ միջոցով Վաղարշի գեղ. ձեռքէն քաղած չէ պատերազմին վերջանալէն ի վեր բռնած քաղաքականութիւնը : Իր գաղափարը աս է թէ իւրաքանչիւր պատերազմը չենք կրնար ըլլալ . բայց երբոր կաւաւ, պէտք է որ օգուտ մը քաղեն անկէջ . ուստի եւ ազգայն. ձեռնառումներն մը կընեն Սարաեւոյի տէրութեան Խաղաղայի մէջ բռնած քաղաքականութեանը անկէջը : Եւստրիոյ արարքին դործոց պաշտօնային Լորտ Դոն Ուոլթը Եւրոպայի քաղաքներն մէջ տանադրանքներն մը ընելով, ըստ թէ Եւրոպայի երեսփոխան չը խրկեն որ եւ ինչ տէրութեանց ժողովն մը որ կուզէ խաղաղացող իրենց վեճակը որոշելու իրաւունքը տիրապէսել . եւ աւելցուց թէ արդէն որոշված է որ Վաղարշի բռնութիւնն չպիտի բանեցնեն խաղաղացող դէմ :

Փարիզէն անգղիական Սթեյն-Քոլը լրագրողին զրգած նամակ մը հետեւեալ լուրերը կու տայ Խաղաղայի խնդրոյն համար եղած բանակցութիւններուն վրայօր :

« Լաւ աղբիւրէ կըսէ լուր մը որ բարի աղբիւրներն մը ըրտու Պորտուգալի մէջ կը յորդորէ մեզ հաւատարմութեան խաղաղական խնդիրը պիտի կրնայ բարեկամարար լուծվի : Արեւի որ գաղափարացող կայսրը կընդունի Պէժիքայի թագաւորին առաջարկած կարգադրութիւնը, որուն պիտի որ կէտերն են՝ Բէլքիէ-րայի ու Սանթուայի մարզերը եւ Լաւա-մայի ու Սանթուայի գետնի վրայ երկիրները Սարաեւոյի տալ, Թագաւորայի գաղափար վերահաստատել, եւ Հոսովու պատմութեան երկիրները Պապին գարձունել՝ հարկաւոր եղած ինչ մը բարեկարգութիւններ մտցնելով : Հոսովու տէրութեան մէջ : Բիւլ մարդ կրնայ զուշուկել Վաղարշացոց կայսրութեան դիտաւորութիւնները . բայց բարձր կարգի մարդիկ կը հաստատեն թէ վաղեմէ շուրջ Թագաւորայի իշխանութիւնը իր հօրեղ-

բօրորդիին համար ձեռք բերելու : Այս լուրն աւել ժամադրութեան թէ Յուրիսի դաշնագրութեան առաջին մասը որ Լաւափորայի երկիրն Եւստրիոյ ձեռքէն երկրուն վայ կը կայանայ՝ դաւ շարժութեան համար զրգին : Եւստրիոյ համար արդէն մը կիսմամբ հիմա, թէ այս ձեռք հաղորդած կարգադրութեան մէջ մտերեւ նաեւ աս պաշտօնը թէ Վ. Եւստրիոյ երկիրը յատուկ կառավարութիւն, յատուկ օրէնքներ եւ սեփական դօքս ունենայ : Մարտիկներն արեւելքին կառավարութեանը ներքեւ՝ որ Մեծ դուքս Վ. Եւստրիոյ պիտի անուանին :

Տերութեանց ժողովը Պիւստի պիտի գումարի Լեւորտ թագաւորին նախագահութեամբ :

Վաղարշի պաշտօնական Մեքէ-լը լրագրողը հիմնովին ասուի հանէ այն լուրը թէ Վաղարշացոց կայսրը դիտաւորութիւն ունի Եւրոպայի թագաւորութիւն մը Խաղաղայի մէջ հիմնելու եւ իր աղբիւրներն իշխանապետութեան տէրութեան թագաւոր կարգելու :

Հոսովու սեպտ. 10/22 թուով զրգած նամակ մը կը ծանուցանէ, թէ պապական կառավարութիւնը 8 հազար զօրաց բանակ մը կը գումարէ Բիւլքիի մօտերը, որ Պապին դէմ ապստամբող քաղաքներն մէջն է : Եւստրիոյ պատմութեան գեղապետութեան ալ 14 հազար զօրք գումարած են Բիւլքիի մէջ, եւ այս զօրքերուն հրամանատարութիւնը Փանթի, Վարիպալի եւ Ուրեշի զօրապետները ժողովին պիտի առնեն : Երդէն յիշեալ զօրապետները Բիւլքիի դաշերն են :

Սանթուայի յայտնի կը տեսնուի որ Պապը չպիտի կրնայ իւր սեպտական զօրութեանը նուաճել իր ապստամբ երկիրները թէ որ դուրսէն օգնութիւն մը չըլլայ իրեն : Գաղափարներն օգնութիւնն ալ Վաղարշի կառավարութեան ըրած յայտարարութիւններուն նայելով՝ անյուստի կերեւի աս այժմ :

Եւրոպիի կառավարութիւնն ալ զօրաց դուրսէն կը խրկէ Հոսովու տէրութեան սահմանադրութեան, որպէս զի աղբիւրաւորական շարժումներն իր երկիրները չանցնին :

Թագաւորն ալ յիշեալ սահմանադրութեան դաշերն, եւ կըսէ թէ տեսութեան պիտի ընէ Պապին հետ :

Վաղարշի մէկ քանի գաւառներուն եպիսկոպոսները կոնգրեսներ հանգին ուրով կը պատու իրեն իրենց վեճակի երկրացականներուն որ յատուկ աղբիւրներ կարգան Պապին աշխարհական իշխանութեան :

Թիւնը Հոսովու տէրութեան լուրեր երկիրներուն մէջ վերահաստատելու համար :

Խաղաղական խնդրէն ետեւ. Եւրոպայի լրագրողներուն ու շաղարիւթները դիտաւոր խնդիրներն են նախ Չինաստանի դէմ ըլլալը պատերազմը որուն համար մեծ պատրաստութիւններ կընեն Եւրոպա ու Վաղարշ : Արդէն թէ Եւրոպա 40 պատերազմական նաւ եւ 20000 զամբայի զօրք պիտի խրկէ . Վաղարշ ալ 20 նաւ եւ 10000 հազար զօրք պիտի խրկէ : Եւրոպայի խնդիրն Սպանիայի ու Վաղարշի գաղափար պատրաստութիւնները Մարտի դէմ : Սպանիա Մարտի ծովագնացները եղած Բիւլքի արարները պատմելու . դիտաւորութիւն ունի . Վաղարշ ալ Եւրոպիի սահմանները կոտորու աւելցուցող Մարտիկներուն աղբու խրախուսելու կուզէ :

Սպանիայի տէրութեան այս ընկեր պատերազմը դժուարութեան առիթ կընէ եւ կըսէ Եւրոպայի հետ : Սպանիա Եւրոպա կառավարութեանը որ Սպանիա Բիւլքիի ծովագնացներուն կը տրիւ եւ հետեւաբար ճիւղաւորներն ապագայում իրենց Եւրոպայի ծովային աղբիւրները կրնայ վաւանդի մէջ խնայ, առաջարկէ որ ինքն ալ դործակից ըլլայ այս պատերազմին : Սպանիա ալ չէ ընդունիր այս առաջարկութիւնը :

Եւրոպիին եկած լուրերուն նայելով՝ գաղափարացող զօրքերը Եւրոպայի քաղաքները շարժանքներ կը գումարեն՝ հզօր յարձակում մը ընելու համար Մարտի ապստամբ դուրսերուն դէմ որոնք Եւրոպիի հոգին վայ քանի մը քաղաք զարկի եւ Մարտի հանքերն հոյ ծարակ ըրերն են : Այսին թէ գաղափարացող դիտաւորութիւն ունին Մարտի հոգը մը անելու եւ Ուրեշի անուն քաղաքը դարձնելու որ վերջիշեալ ապստամբութիւններն ընդունելու ապստամբարանն ըլլալով ըրող յարձակումներն անկէջ կընեն :

Փարիզէն սեպտ. 15/27 թուով լուր կու տան թէ Թագաւորն իր վախճաններ, Սեպտ Ստորգ պէյն անոր յաջորդ հրատարակելի է :

Բեղրադուրիկն սեպտ. 12/24 թուով լուր կու տան թէ Վ. Եւրոպայի կայսրն առջեւ օրը ծախք կընէ Սպանիա եւ անկէջ Պատրապիս իշխելու համար :

Եւրոպական թագաւորները Եւրոպայի զօրքն զրգած հետեւեալ նամակը կը հրատարակէ, որուն մէջ ու շաղարիւթներ արժանի տեղեկութիւններ կան միջին Եւրոպայի մէջ Պապներուն ըրած յառաջարկութեանը վրայ :

« Ուստի արդէն սկսաւ Սպանիայի Սարաեւոյ երկրամիջի մը շինելու . հիմա ալ կըրտոյն Վաստիական ծովուն վայ շողեւարժ նաւարկութիւն հաստատելու : Առկառու պատերազմին վերջանալու կարող կըլլայ հիմա իր բոլոր ու շաղարիւթներն ու վայելք միջին Եւրոպայի վայ գարձունելու . մանաւանդ որ Վաստիական ծովուն հարաւարկող ըրանակալ խորհրդներն ու թիւրքերն երկար ժամանակէ ի վեր պաշտպանութիւն կը խնդրեն Բիւլքիի խաներուն հարստահարութեանը դէմ : Ուստի Ուստի կարեւոր պիտի դառնայ Վաստիական ծովին միջեւ Եւրոպայի երկրամիջի մը շինելու, այն անհուն երկիրները թիւրք Եւրոպա եւ Սիրիական դեռելու նաւարկութիւնը զի քաղաքներ, եւ Վաստիական ծովուն ու Եւրոպայի մէջ տեղեւ 264 վերստ երկայնութեան վայ բերդեր շինելով՝ տիրական աղբիւրներն մը պիտի ձեռք բերէ միջին Եւրոպայի մասը տէրութիւններուն վրայ :

« Եւստրիոյ անգղիական շողեւարժացող շողեւարժական հետ ունեցած տաւրեւարան պատճառ կը կոտորի : Եւրոպա ու նոյն իսկ Եւրոպա ալ շատ շահաւոր կընեն միջին Եւրոպայի հետ առուստուր ընելու համար Սպանիայի Սարաեւոյ շինված երկրամիջի ընտրելով, փոխանակ ծովուն ին երկար ծանապարհորդութիւն մը ընելու եւ Խաղաղայի հրամանաւոր պատերազմ : Եւստրիական ձեռնարկութեան դործարարութիւնն արդէն սկսած է . ուստի Ուստի տէրութեան քաղաքական, երկրական եւ առեւտրական կերպով Եւրոպական շողեւարժացող շողեւարժացող պատճառ կը տարածվիլ այսուհետեւ արդիւն տեսնարն :

Ուստի կայսեր անգղիական օրգին Եւրոպայի Եւրոպայի թագաւորութեան թագաւորանք իշխանը սեպտ. 8 ին իր տասնեւ վեցերորդ տարին լրացուցած ըլլալով, Ուստի տէրութեան օրինացը համեմատելի օրը հատարարութեան երգում ըրտու հանգիստը կըրպով :

Բեղրադուրիկի պաշտօնական լրագրողը այս տարին Վ. Եւրոպայի կայսեր հանած հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ :

« Եւրոպայի Եւրոպայի մէջ Եւրոպայի Եւրոպայի կայսր եւ ինքնակալ ամենայն Ուստիականայ, Թագաւոր Լեւաստանի, Սեպտ դուքս Ֆինլանդի, Եւրոպայի, Եւրոպայի :

« Եւրոպայի տան եւ վեց տարի առաջ, սեպտ. 8 ին օրը՝ որ Ուստիական տարեգրութիւններուն մէջ նշանաւոր օր մընէ Սպանիայի հրամաններուն յաղթանակով, Եւրոպայի կայսրը՝ որ այսչափ դարերէ ի վեր

Իսրայելական թեմայի խոսելով, մեզին անհանձնելով
 թողի որ, ասոնց մէկ մասին չշնչեմք ու միշտ
 բուն շատելունը, երկուքս ալ արդատահայտութեան
 իսրայելական պատրուակ է։ Ասան զի թիկ որ
 խնամած ստեղծած եւ արարողութեան արարած կամ
 չհորդ մը ունեցած բոլորին ազգին հայաբնիկը

ներէն յայտնի եղած է որ այս դաւադրութիւնը հին դաւադրութիւնի տեսքով անձանց զործ է, այսու ամենայնիւ տեղութեան քրիստոնեայ ժողովուրդը գէշութիւնն ներքեւ զիտաւորութիւնն չունին Ը

Ապստերական հրամանաւ
Գաւորի պէյը դանձուց պաշտօնատան ժողովին Լիւթի Սէրէի անուանեցաւ:

Պաշտպանի նախորդ Լիւթի Սէրէի Երեսօն Երկրայ Երկրային Երկրային Լիւթի Սէրէի անուանեցաւ:

ԽԱՐՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

Արարի օրը Տաճկաց Մեկուտ (Մարդարեան Ծննդեան տարեդարձը) ըլլալով, առջի իրիկունքէն թնդանօթներ արձակուեցան եւ բոլոր մկրթներն ու տեղութեան վերաբերեալ շինքերը լուսավառութիւնն ըլին:

Արարի աւառու օգոստոսի տարեդարձը թուով, ուր ժողովուրդն էր տեղութեան բոլոր նախարարներն ու բարձրաստիճան պաշտօնատարները՝ հանդիսւ Սուլթան Եւթմիտի մկրթը դիմաց աղօթելու:

Եւթմիտ Տարա Պաշտպանի պաշտօնատար դաւանալով՝ Բիւրապի արարութիւնը կատարեցաւ:

Վարդապետ լուր կուտան թէ Խաւիայի ծովափերը բանող զաղղիական Լիւթի շողեւալով՝ Վարդապետի հաւանական զօրքն երկու ժամանակը՝ ցերեկ ժամանակ ժայռի վայր նստեր է: Մէջն ծանաղար հորիններն ու ապրանքները կը ցերեկն աղատուէր: Բայց շողեւալուն աղատելու համար եղած ջանքերն անօգուտ եւ զեր են:

Մերտապա լուր ազդայիններէն եկած նամակներն անապի գոհութիւնն ու շնորհակալութիւնն կը ցոյցնեն յիշեալ դաւառին կուտակուող գնումադրոյն խայրէշտին փաշային խոհանարանն ու արդարաւորապէս կատարութիւնն եւ մանաւանդ ազդեցութեան վայր ունեցած հայրական խրատները:

նամակն:
— Սեպտ. 5/17 ին դաւադրութեան մասնակից կողմ աշխատողի ճաշի փաշան՝ որ նաեւ Վալիէն տարածած ժամանակը ծովափերէն էր, քաջ լուրջով ըլլալով ինքզինքն աղատեր, եւ նաեւ մը նստելով Երես, անկէջ ալ Քօրօն փաշան է կրօնի:

— Արարի շարք լուսնալու գիւշերը Արարի թաղը հրդեհ պատահելով՝ քանի մը տուն այրեցաւ:

— Անցեալ օրը Լիւթի Տեֆէրտար ըստ թաղը հայազգի բրուտ(չեօմէի) մը Յակոբ անուն խաւիւթին մէջ ինքզինքը կանխելով սպաննեց:

Եւս յուսահատական գործին պատճառը չկրցաւ իմացիլ:

— Պէյը Սէրէի անուն փողոցը բնակեալ Պ. Կ. անուն փաճառակների միջնորդ (անկալ) մը՝ անցեալ շաբթու իրիկուն մը ժամը մէկին միջոցները կնոջ հետ տունէն դուրս ելած ժամանակը, եւրօպայի կերպարանքով մարդ մը յանկարծ կնոջ վրայ վաղելով, ուր եղած շարք յափշտակից փախաւ: Եւթմիտ գիւշը 7-8000 զուրուշն չափ կրէր:

— Մեր արդի լուրերը հրդեհներէն շատերը կրնան յիշել անկէջ քանի մը տարի առաջ մայրաքաղաքի Լիւթի Վալիէն ըստ թաղը դրան մօտ Սարաթ օմլուք անուն հայրենակ թաղին հրկիւղութիւնը: Եւթմիտ հրդեհներէն իմանալով թէ հայր զարտաւոր մօտ իրենց էր հաւանական կրթութենէ զուրկ մնացեր էին: Վան զի թաղին բնակիչքն աղքատ ըլլալով դարձան շինելու ոչ կարողութիւնն եւ ոչ իսկ յոյս ունէին:

Սակայն անցեալ տարի, Քիւրէճի Մանուէլեան ոսկերի Բիւրապի աղատան բարեկեր հայ երիտասարդ մը անբուժելի հիւանդութեամբ մը մահուան անկողին իյնալով, քանի մը եկեղեցական ու աշխարհական անձինք կոչեր է եւ իր օնգահան ստացուածքը ազգային բարեպաշտական հաստատութեանց բաժնելով՝ երեսուն եւ հինգ հազար զուրուշ ալ վերջին թաղին դարձան շինելու:

Թեանը կտակ ըրեր է: Եւս կտակը դործարկելու համար, Վալիէն Վարդի Սարի եկեղեցւոյ, Արարի եւ խաւիւթներէն յարգող եկեղեցականներն այս օրերս միաբանելով՝ հրկիւղեալ դարձան քաւոր կիր շինելու ձեռք զարկին: Եւս լուրջեալ վերջին թաղը երեսուն եւ հինգ հազար զուրուշն բաւական չկրցաւ ըլլալ երկու երեք հարիւր աղա պարտեակներէ: Քարակիր շինքի մը շինութեանը, պահած սատարը որ վաթսուն եւ հինգ հազար զուրուշն չափ հաշիւ եղած է, բարեկեր ազգայնոց օգնականութեամբ հայթայթելու որոշում ըրեր են: Առաջի եւ այս նպատակաւ յարգի Մուսահեմ անուն Մանուէլ Եւթմիտեան Բիւրքեմի Համարաճում աղաներն յանձն առնել են ազգիս երեսններուն եւ ուրիշ բարեկեր անձանց յօժարակամ նուերներն հաւաքելու: Եւս կերպով Սարաթ օմլուքի աղքատ ժողովուրդեան մանկունքը փողոցներուն մէջ թափառելէ ազատելով, կրթութեան բարիքը նորէն վայելել պիտի սկսին:

— Երեք Օմլուքեանցի ուսումնական երիտասարդներն այս օրերս ընկերութիւն մը կազմելով՝ Ռաւաթի անուն միաբանութեամբ հրատարակելու ձեռք պիտի զարկին՝ աղքատ յօգուածներ, բնական, բարոյական, բանասիրական եւ զուարճարկ գիտելիքներ հրատարակելով յօգուտ ազգին:

Եւս նոր հրատարակելի ամսագրերն գործակալ եղած է մայրաքաղաքի մէջ արդի Պ. Սուլթան Պ. Փափագեան ուսումնական երիտասարդը:

Եւթմիտ մանրամասն տեղեկութիւնն եւ Ռաւաթի յայտարարութիւնն ստանալ ուղղութիւն գրաւաճառ Պ. Յարութեան Մարդարեանին գրատունը կը հրաւիրին:

— Եւթմիտեան լուրերը մը մէջ կը կարգանք, թէ Վաղարշ մէջ այս օրերս փորձ եր եղերէն հաւանաբար համար թէ պաշարեալ քաղաքի մը մէջ ձի մը որչափ ժամանակ կրնայ անանց կերակրուի: Եւթմիտ փորձերուն արդիւնքը սա եղեր է որ ձի մը կրնայ ստան եւ եօթն օր անօթի ծարաւ ապրիլ. քսան

եւ հինգ օր միայն ջուր խմելով ապրիլ: Իսկ թէ որ անանց ջուր խմելու միայն կերակուր ուտէ, հինգ օրէն աւելի չկրնար ապրիլ:

Բայց է որ ձի մը ապրելու համար կերակուրէն աւելի ջրայ պէտք կուտանայ:

— Ապստերական տեղութեան բարձր քաղաքներուն մէջ եղած հեռագրափոխ հաղորդակցութեանց գիւղերը յառաջեկայ լաւ: Նոյնիման 15 անգամ պիտի չափաւորվին: Արարի թէ մայրաքաղաքէն Խղմիր երկրովմ իմանալով նամակ մը որ հիմա 21 Փրանքով կերթայ, տառն եւ հինգ Փրանքի պիտի իջնայ:

— Մայրաքաղաքի յուսաց Պ. Եւթմիտ լուրերն հետեւեալ ծիծաղելի դէպքը կը պատմէ:

Անաստուրի քաղաքներուն մէջ մէջ Բրուսիացի կուս մը կը բնակէր: Եւս կուսը գեղեցիկ յոյս օրերուցի մը օրհարհարելով՝ ամուսնութեան կը խնդրէր զայն, բայց աղջկան ծնողքը կուտան օտարազգի եւ օտարակրօն ըլլալը պատճառ բռնելով համար թիւն չէն տար: Սակայն կուսը ամեն ջանք չէր ցուցնէր իր քաղաքին հասնելու: Սակայն անանք լուր մը չկրնար աղջկան ծնողքը համոզել, ինչէն տեղւոյն եպիսկոպոսին կրթութեան եւ այս գործին կատարումը անկէ կը խնդրէ: Տարիս հազար զուրուշ խոստանալով՝ Եւս յափ մեծ խոստանալով մը հարկաւ ապարդիւն չէր կրնար մնալ: Քանի մը օրէն գործը ուրիշ կերպի կը դառնայ եւ վերջապէս ամիս մը ետքը Բրուսիացի կուսը իր հարսնացուն կառնէ եպիսկոպոսին կը տանի որ զանոյր հանդիսէ կը պատկէ: Հարսնիքն ալ եպիսկոպոսին տունը կը ըլլայ մեծ ուրախութեան թիւններով ու խնայքներով որ ութ օր շարունակ կը տևեն, եւ բոլոր կերակուր մի ծախքն ալ եպիսկոպոսը կրնէ:

Վանք որ խոստանալն ու կատարելը երկու գիտ բաներ են: Նոյնպէս կերեւի որ մեծ տարբերութիւն կայ փոխանակողներուն ու գրամներուն մէջ: Բրուսիացի կուսը եպիսկոպոսին վճարե-

համար նէ, առաջինները ծածկուելու եւ խեղդուելու տեղ, պարզապէս փախաւքաւ եւ համարաւորաբար կը ընդունին ամեն բանով: Միւսներն ալ ծածկուելու տեղաւորուելու եւ օրոտ սրտ տեղ, կը ընդունին: Սակայն եւ համարաւորաբար ծածկուելու թիւնը, Եւթմիտ պիտի թիւնը սմանց խոհանարանէն, միւսներն ալ անոյաւ ծածկուելու թիւնը: Եւթմիտ անոյ զարձաբար թիւնը թիւնը կը, ուր ոչ անոյ խոհանարանէն է, ոչ անոյ ծածկուելու թիւնը, այլ խոհանարանէն է:

Առաջիններն թիւնը մեծ, փառք շատ, եւ տեղաւորութիւնն իրարմէն է: Եւթմիտները միմեկի շափ քիչուր են, եւ փառքաւոր գիտակցութեանց երկրորդն երեսն երեքն իրենցան եւ կը կրնան: Բայց ստահակաբար ընթանալով, աղքատաց հոգիները կը գոչացունեն: Եւ սիրտը նոյն տիրութիւնն եւ վատութիւնն կը բերեն: Եւթմիտներն փառք մեծ ու թիւնն ու համարաւորաբար թիւնը երկայն ծածկ եւ ընդունելու պէտք ունին: Եւթմիտներն իրենց կարծաւոր են ինքնազուրկ: Կեղծաբար մտադրութեան անգամ արժանի չեն: Բայց Եւթմիտները զրեւն համարութեամբ, Եւթմիտ զրազեալ խոստան եւ զգուշութեան համար, անոյ պարտուցն ու հոգիս վրայ խոստանութիւնն օգտակար թիւնն:

Բայց աղքատ ըլլելը, իր կարողութիւնը ծանցելը, ստակը ձեռքն իր կարեւոր գործուն կը խնդրէ: Եւս տեղա կանաւ յիշեցունելը որ գործուն մտադրանքն է: Եւթմիտ յրեւել մը եւ նոյն բանն է, եւ մի եւ նոյն արժանիք չունին: Եւթմիտ ընդունին անձամբ եւ արդեամբ կը ըլլայ, իսկ գաւառն յրեւել խոսք մըն է, ու

բուն արդիւնատարութիւնն այլ ձեւովն ու փառքաւորութեան պէտք ունին: Եւթմիտ կարեւոր իր համարութեան ու արդեամբ գործուն մտադրանքն, անալ թէ որ իր հարսններն ու միջոցներն անկախաւ եւ անկեղեկ են, զարմանք ընդունողներն զոյնցաւորութիւնն ու անհաստատութիւնը կրնայ յանդիմանել: Բայց ստահամար Եւթմիտ ըլլալու է, անկէ վար անկէ պակաս ըլլալու:

Իսկ չոր ու ցամաք բաւով աղքատ խոստատուող, որովհետեւ ձեռքն արդիւնք չունին, միւսին չընդունելուն ալ յանդիմանութիւնն եւ կրթութեամբ ուղղութեան եւ մանաւանդ զաղի բերելով հայհայտութիւնն եւ թշնամանք ընդունելու ոչ իրաւունք ունին ոչ պատշաճութիւնն եւ ոչ իշխանութիւն: Եւթմիտ արդեամբ աւելի քան բաւի պէտք ունենալով, արդիւնք չունեցող կամ լուրջ է, կամ՝ զանե բանաւոր խոսք ընելու է: Վան զի մեկը թիւն զեւ արդիւնքն ու ծածկուելու համարներ չեղանակուն, հասարակ մըտաց խոհանարան խոհանարաններն ու օգտակար ուսմանութիւններն ալ սիրով մտիկ կը ըլլան:

Բայց սա ամենն ալ մարդ աղիկ միւսը զընելու է, յանձն առնելու է որ, մանաւանդ հայր աղքատ, կրնայ օգտակար խոհանար մը յօժարութեամբ լուրջն ետեւ ալ չկատարել, եւ ստոր համար անկեղի իր խոհանարանին դէմ պահ տատանաւոր չէ: Սակայն զի նախ խոհանարանը զան ու պայման դրած չէ որ իր լուսններն անմիջապէս կամ տարուր տարիէն կատարուին: Եւթմիտ խոստանալ քանի որ պատկէ ետեւ իր արա-

յինքն ըրածներուն լուր լուրերը կրնան իր կնոսի եւ ոչ թէ լուսնաւոր գիտութեան արտեւաւ եւ համարութեան ապացոյցութեամբ, իր խոսքը կրնայ համայ ըլլալ, բայց կրնայ ալ աղքատութիւնն չունենալ: Եւթմիտ որ ըրածը համարութեան հետ աղքատութիւնն է, թող Փրանքներ ըլլալու աշխատի, իր մէկ խոսքը գեթին չեղնալ:

Խնայողութիւն կողմնէն ալ մտածելով, գիտաւոր է որ, աղքատ ըլլալուց ինքնապատկերներ երեւակայած եօթն հարաւորեալ պարզեանութեան ձեռք զարկելու կարողութիւնն չունին: Եւս թէ որ զրի մը անաւանդ նախնականութեամբ մեծ ամեն առաջարկութիւնն կրնայ ազնուական պաշտօնը ինքն տեղիլ: Բայց իր տիրութիւնը հասարակաց հաղորդելու եւ ուսմանամբ բարձրագոյն դպրոցներ, մարդիկ շղթային ծայրը կապած կամ բոլոր ըլլալը հասնելու կը փախն, եւ գաւառ գոյնները պարսպը կերթան:

Եւթմիտ իր կարողութեան տանելի խորհարաններն ալ կրնայ ետ թողնել, եւ ամիկայ ալ գործուն չէ: Միւսին հիմայ այնչափ զուարճութիւնն այնչափ մեծ արանութիւնն այնչափ տարանալութիւնն ու հակառակորդութիւնն լուսն է, եւ այնչափ ալ արդիւնք տեսած չունին որ իրաւունքն եղեր, եւ չեղնալով գիտաւոր ամեն խոսքը հասարակութեանն եւ ամեն առաջարկութեանն ձեռք անցնելով:

Բայց ստանց ամենք մէկ զի, աղքատ կանջն ի վար խոսնոյն ամենին միւսը գնելու չէ

որ իր ըստներն իր օրով պիտի կատարվին: Խոսնոյն անհատ մը ըլլալուն, թերեւս ամեն բան իր կարծ կեանքին վրայ չափելով շատ սկիւր եւ շատ կատարելաւ կազմէ: Բայց աղքատ կեանքն անհատի կեանքն է, եւ օրն անհատի օրն է: Եւթմիտ արաւայր միայն չափէն միւսին Եւթմիտ նեաց թաղաւորութիւնը բռնած է գրի մը հարկաւ ոչ անոր հետ կրնայ ապրիլ, եւ ոչ անոր ձեռնարկութեանց սկզբնն ու կատարումն ապաւնել: Վերջ մը ներկայաբար աղքատաց մարմն մէջ սերմ մը կրնայ ձգել, որ թերեւս որչափ մարմն մէջ կրնայ ծիւր, եւ թուանց արտեւուն մէջ ածիլ: Եւթմիտ որ ինքն է, ժամանակն է որ իր խորհուրդներն այլ զմարմն մէջ ինքնապատկերով կատարման պիտի հասնին, եւ ինք իր ժամանակաց կամքը խորն նման ուղածին պէս թերեւս արտեւուն յոյս չեղնալով ընէ քանի որ Եւթմիտ լին չէ: Եւթմիտ է որ մեր խոսքն ալ Եւթմիտ չեղող փնթի գրաւոր կայ:

Եւթմիտ է որ ամեն ամեն աղքատ եւ անհատ գրեւոր ձրից պակասութեամբ կրնայ լուսնաւոր Միւսին ժայռը լուսն ի վեր գրեւորն ընայ, եւ ամենապիւս ետեւեւոր աղքատաց միւսին իր աստանդակուն ինքնին խաղաղի ընէ: Եւթմիտ ամենապիւս լեզուն դառնալուն ըլլայ նէ, իր տիրութեան ամեն ամեն վրայ կը ին պարտաւանդութեան ամօթ կաւելուն:

Եւթմիտներն յաճախ խոսք ընէ:

Խ. Պ. Սէրէի:

